

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Факультет інформатики, математики та економіки

Кафедра економіки та готельно-ресторанного бізнесу

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

Завідувач кафедри проф. Марченко О. А.

_____/_____
(протокол № _____ від _____ 20_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка праці та інноваційна діяльність. Модуль 2 Економіка та організація інноваційної діяльності

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 Економіка

Освітня програма Економіка та бізнес

Розробники:

Біляєв С.С. к.е.н., доцент кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми

Верховод І.С.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Рівень вищої освіти: перший Бакалавр Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 051 Економіка Освітня програма: Економіка та бізнес	Обов'язкова	
Блоків – 2		Рік підготовки	
		другий	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 години		3	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітній рівень – бакалавр	16 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Лабораторні	
		☐	☐
		Самостійна робота:	
		90 год.	
		іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни: є формування знань і навичок раціональної організації та економічного обґрунтування напрямків інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки.

Предметом дисципліни «Економіка праці та інноваційна діяльність» є вивчення сутності інновацій та інноваційної діяльності, сучасних концепцій і тенденцій інноваційного розвитку; визначення методичних підходів щодо формування інноваційної політики підприємства та управління інноваційною діяльністю, вироблення і закріплення навичок інноваційної діяльності та оцінювання ефективності інноваційних процесів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сучасні тенденції розвитку інновацій,
- форми інновацій, методи та інструментарій їх створення,
- основи побудови системи менеджменту інновацій,
- принципи державного регулювання і основи державної інноваційної політики,
- методи маркетингу, фінансування, організації і планування інноваційної діяльності.

вміти:

- обґрунтовувати інноваційну стратегію підприємства,
- здійснювати аналіз економічного, інформаційного і правового забезпечення інноваційних проектів,
- формувати і розробляти інформаційну політику підприємства,
- володіти методами стратегічного управління інноваціями,
- здійснювати комплексну оцінку ефективності інноваційної діяльності підприємства.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ДИСЦИПЛІНОЮ:

Спеціальні компетентності:

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

4. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

РН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

РН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ

Становлення та розвиток теорії інновацій. Еволюція інноваційної теорії. Визначення інновацій за Й. Шумпетером. Інноваційні теорії економічного розвитку. Теорія «довгих хвиль» М. Кондратьєва. Роль інновацій в еволюції економічної системи. Місце та роль інновацій у системі господарювання. Вплив інноваційних процесів на розвиток виробництва. Зарубіжний досвід упровадження інновацій. Інноваційні суспільства. Японський досвід використання технологічних змін. Науково-технічні індикатори Південної Кореї. Інноваційні процеси і командноадміністративна система управління економікою. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. Особливості інноваційних процесів в умовах ринкової економіки. Наукомісткість сучасного виробництва. Монополія чи конкуренція в інноваційному процесі? Тенденції інноваційної активності в Україні.

Тема 2. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Сутність сфери інноваційної діяльності. Поняття новини, нововведення, інновації, інноваційною процесу. Сфера інноваційної діяльності. Основні етапи (наука, дослідження, розроблення, виробництво, використання) та стадії (наука — техніка — виробництво) інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу. Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів. Система класифікації інновацій. Практичне значення класифікації інновацій. Виокремлення інновацій за такими ознаками: характер діяльності, технологічні параметри, галузево-функціональний вид діяльності, місце в системі, причини виникнення. Типи інновацій: продуктова, технологічна, сировинна, організаційна, збутова, інфраструктурна. Функції інновацій: базова, поліпшуюча, псевдоінновація. Життєвий цикл інновацій. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Фази життєвого циклу інновацій. Інноваційний ланцюг. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Тема 3. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙ І ФОРМУВАННЯ ПОПИТУ НА НИХ

Сутність та складові елементи інноваційної політики фірми. Змістовна характеристика інноваційної політики. Місце інноваційної політики фірми в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики фірми. Чинники впливу на формування інноваційної політики фірми. Розроблення інноваційної стратегії. Зв'язок інноваційної стратегії фірми з загальною стратегією розвитку. Принципи її формування та упровадження. Стратегічний план фірми, його розділи. Елементи стратегічного вибору: генеральна мета, основні цілі, стратегії, завдання і програми. Види інноваційних стратегій та їх співвідношення. Наступальна, захисна, імітаційна, залежна, традиційна, «за нагодою» стратегії та їх сутність. Співвідношення різних типів інноваційних стратегій. Процес упровадження інноваційних стратегій. Умови та методи реалізації стратегій.

Тема 4. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ

Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами інноваційної діяльності. Функції управління інноваційною діяльністю. Організація управління інноваційною діяльністю. Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій. Ключові аспекти оперативного менеджменту. Сутність оперативного менеджменту інноваційної діяльності та її контролю. Проблеми та завдання оперативного менеджменту на всіх стадіях життєвого циклу інновацій. Інформаційна база та її ефективне використання. Основні критерії вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Роль організаційних структур в управлінні інноваційними процесами. Особливості організаційних структур управління інноваційною діяльністю (лінійно-функціональні, матричні, дивізіональні, штабні). Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління інноваційною діяльністю. Обґрунтування вибору організаційних структур управління інноваційною діяльністю на стадіях життєвого циклу інновацій.

Тема 5. СУЧАСНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ

Економічні передумови здійснення управління інноваційним розвитком підприємства. Циклічність економічного розвитку як імманентна характеристика ринкової економіки. Основні фактори, що впливають на циклічність інноваційного розвитку. Інноваційними фактори циклічності економічного розвитку. Концептуальні підходи до управління інноваційним розвитком. Шляхи розвитку окремих суб'єктів господарської діяльності. Рівні управління інноваційним розвитком. Методи управління інноваційним розвитком підприємства. Основні функції управління інноваційним розвитком підприємств. Принципи формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємств. Структура організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємств. Системи: прогнозування і планування розвитку, інформаційного забезпечення, мотивації, організації. Оцінка і вибір варіантів інноваційного розвитку.

Тема 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інновації як об'єкт державної політики. Необхідність державної підтримки. Особливості економічної політики щодо інновацій. Державна інноваційна політика України. Наукомісткість продукції як мета економічної політики держави. Інструменти державної підтримки інноваційної діяльності. Мікроекономічні причини необхідності державної підтримки інноваторів. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Прискорена амортизація як метод регулювання оновлення виробництва. Сфери застосування державного впливу на інноваційні процеси. Прямі та непрямі методи сприяння розвитку інноваційної діяльності з боку держави. Підтримка державою малого бізнесу як чинник інноваційної політики. Внутрішнє регулювання та стимулювання інноваційної діяльності. Регулювання та стимулювання інноваційної діяльності на рівні фірми. Прямі та опосередковані методи стимулювання інноваційної діяльності. Система регулювання інноваційної діяльності. Форми і методи її організації. Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Інтелектуальний продукт. Теоретичні передумови авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Види і типи об'єктів інтелектуальної власності. Промислова власність. Об'єкти промислової власності. Патент як засіб охорони об'єктів промислової власності.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
БЛОК I.												
Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій	18	2	2			14						
Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційної діяльності інновацій та інноваційних процесів	18	2	2			14						
Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	18	2	2			14						
Усього	54	6	6			42						
Блок II.												
Тема 4. Система управління інноваціями	20	2	2			16						
Тема 5. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	22	4	2			16						
Тема 6. Державне регулювання інноваційної діяльності	24	4	4			16						
Разом за блоком 2	66	10	8			48						
Усього	120	16	14			90						

7. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій	2
2	Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційної діяльності інновацій та інноваційних процесів	2
3	Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	2
4	Тема 4. Система управління інноваціями	2
5	Тема 5. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	4
6	Тема 6. Державне регулювання інноваційної діяльності	4
Разом		16

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій	2
2	Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційної діяльності інновацій та	2

	інноваційних процесів	
3	Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	2
4	Тема 4. Система управління інноваціями	2
5	Тема 5. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	2
6	Тема 6. Державне регулювання інноваційної діяльності	4
Разом		14

9. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Тема 1. Становлення та сучасні тенденції розвитку інновацій	14
2	Тема 2. Сутнісна характеристика інноваційної діяльності інновацій та інноваційних процесів	14
3	Тема 3. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	14
4	Тема 4. Система управління інноваціями	16
5	Тема 5. Сучасні організаційні форми реалізації інновацій	16
6	Тема 6. Державне регулювання інноваційної діяльності	16
Разом		90

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Економіка праці та інноваційна діяльність.» використовуються такі методи навчання: співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, практична робота, ситуаційні вправи.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення дисципліни «Економіка праці та інноваційна діяльність.» використовуються такі методи контролю: опитування, тестування, перевірка конспектів, контрольна робота.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* – у разі складання дисципліни перед комісією

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Заблоцький Б. Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. – 2-ге вид. – К. : Ліра-К, 2015. – 428 с.
2. Левченко Ю. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / Ю. Г. Левченко. – К. : Кондор, 2015. – 448 с.
3. Логунова Н. А. Экономика и организация инновационной деятельности : учебн. пособ. / Н. А. Логунова, Л. В. Алексахина, Н. А. Красовская. – К. : Кондор, 2014. – 278 с.
4. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2004.
5. Економіка й організація інноваційної діяльності: Підручник / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін.; Під ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К.: ВД "Професіонал", 2004.

Додаткова

1. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / Л. І. Дідківська. – К. : Патерик, 2014. – 119 с.
2. Ілляшенко С. М. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: монографія / С. М. Ілляшенко. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2010. – 623 с.
3. Ілляшенко С. М. Інновації і маркетинг – рушійні сили економічного розвитку: монографія / С. М. Ілляшенко. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2012. – 536 с.
4. Інвестиційно-інноваційні чинники формування розвитку й управління конкурентоспроможним потенціалом підприємства: Монографія / Д. В. Солоха, В. В. Морева, С. О. Чирков, В. Я. Козлова, О. В. Белякова. – Донецьк: СПД Дмитренко Л. Р., 2010. – 400 с.
5. Інтелектуальна власність в Україні. Збірник законодавчих і нормативних актів. – К. : Ліра-К, 2014.
6. Ивин Л.Н. Венчурный инновационный менеджмент: интегральное учебное пособие. –Х.: НТУ "ХПИ", 2005
7. 38.Инновационный менеджмент: учебное пособие / под. ред.. Л.Н. Оголева. – М.: ИНФРА-М, 2003.
8. Инновационный менеджмент: Учеб. пособие / Ред. В. М. Аньгиин. — М: Дело, 2003.
9. Інформаційні системи в менеджменті : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / В. О. Новак, В. В. Матвеев, В. П. Бондар, М. О. Карпенко ; Нац. авіац. ун-т. –2-е вид. – Київ : Каравела, 2014. – 536 с.
- 10.Кизим М. О. Державне регулювання економіки: проблеми та перспективи / М. О. Кизим, Ю. Б. Іванов, В. А. Зінченко. – К. : Ліра-К, 2014. – 288
- 11.Инновационный менеджмент: Учебник для вузов / Под ред.. Ильенкова С.Д., Гохберг Л.М., Ягудин С.Ю. и др.. – 2-е изд., перераб.и доп. – М.: ЮНИТИДАНА, 2003.
- 12.Каракай Ю.В. Маркетинг інноваційних товарів. Монографія. – К.: КНЕУ, 2005.
- 13.Кардаш В. Я. Товарна інноваційна політика: Навч. посібник. — К.: КНЕУ,

1999..

14. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003.
15. Крылов Э.И., Власова В.М., Журакова И.В. Анализ эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия: учеб.пособ. – 2-е изд. – М.: Финансы и статистика, 2003.
16. Лаврененко В.В., Дерев'янка О.Г., Троцький В.І. Організаційний розвиток підприємства. Навч.-метод. посіб. – К.: КНЕУ, 2005.

14. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Жаліло Я. А. Перспективи інноваційного розвитку України: аналітична доповідь [Електронний ресурс]/ Я. А. Жаліло. –Режим доступу : www.niss.gov.ua.
2. Науковий парк "Київська політехніка"[Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://spark.kpi.ua/ru/node/81>.
3. Матюшенко І. Ю. Перспективні моделі розвитку національної інноваційної системи Росії та України [Електронний ресурс]/ І. Ю. Матюшенко. –Режим доступу: <http://www.econ.asu.ru/lib/sborn/innov2006/sod3.html>.
4. Матюшенко І. Ю. Перспективи створення НІС в Україні [Електронний ресурс]/ І. Ю. Матюшенко. –Режим доступу :http://iee.org.ua/files/alushta/13-matyushenko-perspektyvy_stv.pdf.
5. Сайт "Інновації та підприємство" – Режим доступу: http://innovbusiness.ru/content/hier_r_270DB25D-7CFA-4533-AF39-C5253F3AA88E.html/.
6. Сайт "Корпоративний менеджмент". – Режим доступу: <http://www.cfin.ru/management/goldshtein/index.shtml>.
7. Слюсаренко О. О. Інноваційна активність в Україні: стан і проблеми розвитку [Електронний ресурс]/ О. О. Слюсаренко. –Режим доступу : www.expert.Kiev.ua/.
8. Урядовий портал. –Режим доступу : www.kmu.gov.ua
9. Аналітичний портал "Мій інвестиційний портфель" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investportfel.com>.